

Sygnatura akt I C 744/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2016 roku

Sąd Okręgowy w Koninie Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Mariola Klimczak

Protokolant: p.o. sekr. sąd. Jarosław Wróblewski

po rozpoznaniu w dniu 19-02-2016 r. w Koninie

na rozprawie

sprawy z powództwa **A. B. (1), M. B. (1)**

przeciwko (...) **S.A. z siedzibą w Ł.**

o zapłatę

1. Zasądza od pozwanego na rzecz powoda M. B. (2) kwotę 25.000 (dwadzieścia pięć tysięcy) złotych, z odsetkami ustawowymi od dnia 26.03.2009 roku do dnia zapłaty.
2. Zasądza od pozwanego na rzecz powódki A. B. (2) kwotę 25.000 (dwadzieścia pięć tysięcy) złotych, z odsetkami ustawowymi od dnia 26.03.2009 roku do dnia zapłaty.
3. W pozostałym zakresie powództwo oddala.
4. Nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Koninie) kwotę 2.500 złotych tytułem kosztów sądowych, od uwzględnionej części roszczenia.
5. W pozostałym zakresie nieuiszczonymi kosztami sądowymi obciąża Skarb Państwa.
6. Koszty zastępstwa procesowego pomiędzy stronami stosunkowo rozdziela i wobec tego zasądza od powodów solidarnie na rzecz pozwanego kwotę 1.766,80 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Mariola Klimczak

I C 744/15

UZASADNIENIE

Powodowie A. B. (1) i M. B. (1) wniesli o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w Ł. i tak:

- na rzecz powoda M. B. (1) kwoty 30.000,00 zł. (tytułem zadośćuczynienia), z odsetkami ustawowymi od dnia 7.03.2009 roku do dnia zapłaty, kwoty 30.000,00 zł (tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej powoda), z odsetkami ustawowymi od dnia 7.03.2009 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 7.200,00 zł i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł,

- na rzecz powódki A. B. (1) kwoty 30.000,00 zł. (tytułem zadośćuczynienia), z odsetkami ustawowymi od dnia 7.03.2009 roku do dnia zapłaty, kwoty 30.000,00 zł (tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej powódki), z odsetkami ustawowymi od dnia 7.03.2009 roku do dnia zapłat oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 7.200,00 zł i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł.

W uzasadnieniu żądania powodowie podali, że powyżej opisanego zadośćuczynienia dochodzą na podstawie art. 446 § 4 k.c. w związku z krzywdami jakich doznali w następstwie śmierci córki M. B. (3), zaś odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 k.c. za znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej w następstwie śmierci córki M. B. (3), która zginęła na skutek wypadku z dnia 22.08.2008 roku. Dalej wyjaśnili, że w dniu 22.08.2008 roku w miejscowości S. miał miejsce wypadek drogowy w następstwie, którego śmierć poniosła ich córka M. B. (3). Sprawca tego wypadku w dniu zdarzenia korzystał u pozwanego z ochrony ubezpieczeniowej od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, na podstawie zawartej umowy ubezpieczenia. Pełnomocnik powodów w dniu 29.01.2009 roku dokonał zgłoszenia szkody pozwanemu, które ponowił pismem z dnia 4.06.2009 roku. W toku postępowania likwidacji szkody powodom wypłacono kwoty po 35.000,00 zł. tytułem odszkodowania. W ocenie powodów kwoty te nie zaspokajają zgłoszonych pozwanemu roszczeń.

Pozwany (...) S.A. z siedzibą w Ł., w odpowiedzi na pozew, wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powodów na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych i zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł. W uzasadnieniu stanowiska podał, że w postępowaniu likwidacji szkody wypłacono powodom odszkodowanie odpowiadające zakresowi szkód, jaki ponieśli na skutek śmierci córki. Pozwany zakwestionował również zasadność zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego w kwocie wskazanej przez pełnomocnika powodów.

Pismem z dnia 11.06.2015 roku powodowie rozszerzyli żądanie pozwu o kwoty po 60.000,00 zł. na rzecz każdego z nich, dochodzonych tytułem zadośćuczynienia, podając, że po tej modyfikacji żądania obecnie wnoszą o zasądzenie od pozwanego na rzecz:

- powoda M. B. (1) kwoty 90.000,00 zł. (tytułem zadośćuczynienia), z odsetkami ustawowymi od kwoty 30.000,00 zł od dnia 7.03.2009 roku do dnia zapłaty oraz od dalszej kwoty 60.000,00 zł. od dnia rozszerzenia powództwa do dnia zapłaty i kwoty 30.000,00 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 7.03.2009 roku do dnia zapłaty (tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej powoda);

- na rzecz powódki A. B. (1) kwoty 90.000,00 zł. (tytułem zadośćuczynienia), z odsetkami ustawowymi od kwoty 30.000,00 zł od dnia 7.03.2009 roku do dnia zapłaty oraz od dalszej kwoty 60.000,00 zł. od dnia rozszerzenia powództwa do dnia zapłaty i kwoty 30.000,00 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 7.03.2009 roku do dnia zapłaty (tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej powódki),

a nadto zasądzenie od pozwanego na rzecz każdego z powodów kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 7.200,00 zł i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie po 17,00 zł.

W odpowiedzi na rozszerzone żądanie pozwany wniósł o oddalenie powództwa i podtrzymał żądanie w zakresie kosztów procesu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 22.08.2008 roku w miejscowości S. miał miejsce wypadek drogowy w następstwie, którego córka powodów M. B. (3) doznała obrażeń ciała skutkujących jej śmiercią. Sprawca zdarzenia, doprowadzając do zderzenia z pojazdem, którym kierowała M. B. (3) (w drodze do pracy) w chwili wypadku korzystał u pozwanego z ochrony od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, na podstawie umowy ubezpieczenia. M. B. (3) w dniu śmierci miała 22 lata. Była jedyną córką powodów, poza nią powodowie posiadali jeszcze dwóch młodszych synów. Zmarła przed śmiercią pracowała (od 4 miesięcy) jako kasjer – sprzedawca w (...) w B.. Była to jej pierwsza

praca. Zarabiała ok. 1.100,00 zł netto miesięcznie. Te pieniądze przekazywała rodzinie na utrzymanie, zatrzymując na swoje wydatki kwotę 300-400 zł. miesięcznie. Pięćosobowa rodzina utrzymywała się wówczas z zarobków M., renty powódki i z wynagrodzenia za pracę młodszego syna powodów Ł. (który zarabiał ówczesną najniższą krajową) - dysponując łącznie kwotą ok. 3.000,00 zł. miesięcznie. Najmłodszy syn powodów w chwili śmierci M. jeszcze się uczył. M. B. (3) zamieszkiwała wspólnie z powodami i rodzeństwem. Rodzina miała do dyspozycji 3 pokoje i kuchnię. Pomędzy powodami i zmarłą istniała silna więź rodzinna i emocjonalna. Zmarła pomagała powodom w wielu czynnościach domowych. Zawsze powtarzała powodom, że zaopiekuje się nimi na starość. Na skutek śmierci córki uległa zmniejszeniu energia życiowa powodów.

W chwili śmierci córki powódka A. B. (1) miała 45 lat, nie pracowała zawodowo, była rencistą. W 2002 roku została zwolniona z pracy i wówczas próbowała popełnić samobójstwo, po czym trafiła do szpitala psychiatrycznego. Od tego czasu leczyla się psychiatrycznie. Śmierć córki wywołała u A. B. (1) reakcję depresyjną, przedłużoną, która trwała do dwóch lat. Wiadomość o śmierci córki wywołała u niej silną reakcję stresową. Nie mogła funkcjonować z powodu pobudzenia autonomicznego, wymagała pomocy medycznej. Po śmierci córki powódka kontynuowała wcześniej podjęte leczenie psychiatryczne. Nadal odczuwa dolegliwości natury depresyjnej w postaci zahamowania codziennej aktywności, niechęci, braku motywacji do działania, anhedonii, nadal jest drażliwa i unika kontaktów z ludźmi. Po śmierci córki powódka przestała systematycznie zajmować się obowiązkami domowymi. Od dnia 20.09.2008 roku do lutego 2010 roku systematycznie uczęszczała do psychiatry (raz na miesiąc). Wymagała bowiem w tym czasie leczenia farmakologicznego z powodu przewlekania się objawów depresji. Zerwanie więzi emocjonalnej z córką, na skutek śmierci córki, wywołało u powódki stan żałoby z patologicznymi powikłaniami w postaci reakcji depresyjnej przedłużonej, powodującej 10% długotrwały uszczerbek na zdrowiu powódki.

W chwili śmierci córki powód M. B. (1) miał 50 lat, nie pracował zarobkowo, utrzymywał się z renty żony, od 2005 roku miał orzeczony umiarkowany, a od 2010 roku lekki stopień niepełnosprawności na stałe z powodu choroby układu krążenia. W chwili śmierci córki rodzina powoda pozostawała w kręgu zainteresowań opieki społecznej. Wiadomość o śmierci córki wywołała u powoda stan ostrego stresu psychicznego: miał duszności, poczucie osłabienia, wymagał pomocy medycznej lekarza rodzinnego, przyjmował leki uspokajające. Po śmierci córki opieka społeczna skierowała powoda na spotkania z psychologiem, z których powód korzystał przez okres 3-4 miesięcy, 2 razy w tygodniu. Powód nadal odczuwa dolegliwości natury depresyjnej w postaci niechęci, braku motywacji do działania, anhedonii, pozostaje drażliwy i unika kontaktów z ludźmi. Śmierć córki wywołała u powoda zaburzenia emocjonalne w postaci zaburzenia depresyjnego o łagodnym nasileniu, powodującym 5% długotrwały uszczerbek na zdrowiu powoda. Powód nadal przeżywa żałobę po śmierci córki.

Obecnie powód pracuje dorywczo przez okres 3-8 miesięcy w roku, w ramach prac interwencyjnych w gminie i otrzymuje wówczas wynagrodzenie w kwocie ok. 1.500,00 zł. netto miesięcznie. Powódka pozostaje na rencie i otrzymuje z tego tytułu świadczenie w kwocie ok. 900,00 zł miesięcznie. Powodowie mieszkają w jednym domu z synem Ł., synową oraz wnuczką, prowadzą oni osobne gospodarstwo domowe. Koszty utrzymania domu (podatek od nieruchomości, prąd, woda) powodowie dzielą z synem Ł.. Drugi syn powodów mieszka razem z nimi, z tym, że pracuje zagranicą i przekazuje powodom comiesięcznie kwotę 1.000,00 zł. na koszty utrzymania domu.

Pismem z dnia 29.01.2009 roku powodowie wnieśli do pozwanego o likwidację szkody poprzez wypłatę na ich rzecz kwot po 60.000,00 zł. łącznie tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia na podstawie art. 446 § 3 i 4 k.c.(k. 79 akt). Decyzją z dnia 20.03.2009 roku pozwany przyznał powodom kwoty po 10.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia i po 25.000,00 zł. tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej i w dniu 26.03.2009 roku kwoty te wypłacił (k. 146 akt). Pismem z dnia 4.06.2009 roku powodowie wnieśli do pozwanego o dokonanie dopłat na rzecz każdego z powodów po 5.000,00 zł. tytułem odszkodowania i po 20.000,00 zł. tytułem zadośćuczynienia (k. 84 akt). Pozwany nie uwzględnił tych żądań.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o: orzeczenie o niepełnosprawności powódki (k. 43 -46, 96), kopie wyroku z dnia 3.03.2009 roku wydanego w sprawie II K (...) przez Sąd Rejonowy w K. (k. 76-77), odpis aktu zgonu (k. 78), zgłoszenie szkody (k. 79-86), umowę o prace i dokumentację o dochodach zmarłej (k. 89- 93), orzeczenie

o niepełnosprawności powoda (k. 95), opinię psychologiczno – psychiatryczną (k. 130- 140), decyzji o wypłacie odszkodowania (k. 146), zeznania świadków D. A. i H. A. (k. 169- 171), zeznania powoda (k. 175-176), dokumenty akt likwidacji szkody, dokumenty akt SR w K. I C (...)i I C (...).

Sąd nie znalazł podstaw, aby odmówić przymiotu wiarygodności zeznaniom świadków D. A. i H. A. oraz zeznaniom powoda, albowiem były one logiczne, jasne i nawzajem się pokrywały. Powódka A. B. (1) zrezygnowała ze składania zeznań usprawiedliwiając to swoim złym stanem zdrowia.

Żadna ze stron nie kwestionowała wiarygodności i przydatności opinii biegłych psychiatry i psychologa. Przez strony nie była również kwestionowana wiarygodność dokumentów złożonych w sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Podstawę prawną roszczeń powodów stanowi art. 444 § 3 i 4 k.c. Zgodnie z art. 444 § 3 k.c. sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeżeli wskutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej. Nadto, zgodnie z art. 444 § 4 k.c., sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Rozważając kwestię odpowiedzialności pozwanego należy mieć na uwadze fakt, że odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń wnika z istnienia stosunku ubezpieczenia między sprawcą szkody a ubezpieczycielem (art. 805 k.c.). Cechą charakterystyczną ubezpieczeń OC jest akcesoryjny charakter odpowiedzialności ubezpieczyciela, co oznacza, iż ubezpieczyciel odpowiada tylko wtedy i w takim zakresie, w jakim odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczony sprawca szkody. W okolicznościach niniejszej sprawy poza sporem pozostawało, że sprawa (ustalony wyrokiem SR w K.wydanym w sprawie II K (...)) w chwili wypadku korzystał z ochrony od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, na podstawie zawartej z pozwanym umowy ubezpieczenia. Pozwany nie kwestionował swojej odpowiedzialności wobec powodów, co do zasady, za poniesione przez nich szkody. Sporem objęta była jedynie wysokość należnych z tego tytułu powodom świadczeń w zakresie zadośćuczynienia i odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej na skutek śmierci córki.

Rozstrzygając kwestię wysokości zadośćuczynienia za doznaną krzywdę podkreślić należy, że przepisy prawa nie ustanawiają żadnych kryteriów, na podstawie których winno być ustalane zadośćuczynienie. Wypracowała je natomiast judykatura, a zwłaszcza orzecznictwo Sądu Najwyższego. Wskazuje ono, że zadośćuczynienie ma kompensacyjny charakter, w związku z czym musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość. Określenie wysokości zadośćuczynienia powinno być dokonane z uwzględnieniem wszystkich okoliczności mających wpływ na rozmiar doznanej krzywdy, m.in. wieku poszkodowanego, czasu trwania cierpień, trwałości i skutków, od rodzaju i stopnia winy sprawcy szkody i odczucia jej przez poszkodowanego (tak m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 1999 roku, sygn. I CKN 1145/99, niepubl.; orz. Sądu Najwyższego z 12 kwietnia 1972 roku, sygn. II CR 57/72, OSNCP 1972/10/183; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 sierpnia 1969 roku, sygn. I PR 224/69, OSNCP 1970/6/111).

Śmierć M. B. (3) niewątpliwie spowodowała u powodów szkodę na osobie (krzywdę), przeżywaną nie tylko w chwili powzięcia wiadomości o śmierci dziecka. Wiąż między rodzicami a dzieckiem jest jedną z najsilniejszych więzi międzyludzkich, a zerwanie tej więzi przez śmierć dziecka stanowi trudne do wyobrażenia poczucie pokrzywdzenia i nasilenie cierpienia, trudnego do opisania.

Śmierć córki wywołała u powódki A. B. (1) poczucie krzywdy i żalu, silną reakcję stresową, reakcję depresyjną, która trwała do dwóch lat. Powódka w tym czasie nie mogła funkcjonować z powodu pobudzenia autonomicznego, wymagała pomocy psychiatrycznej. Nadal odczuwa dolegliwości natury depresyjnej w postaci zahamowania codziennej aktywności, niechęci, braku motywacji do działania, anhedonii, jest drażliwa i unika kontaktów z ludźmi. Po śmierci córki powódka przeszła systematycznie zajmować się obowiązkami domowymi. Żałoba po zmarłej córce spowodowała u powódki długotrwały uszczerbek na zdrowiu psychicznym w wysokości 10%.

Wiadomość o śmierci córki wywołała u powoda M. B. (1) stan ostrego stresu psychicznego, wymagał pomocy medycznej lekarza rodzinnego i spotkań z psychologiem trwających przez okres 3-4 miesięcy, 2 razy w tygodniu. Powód nadal odczuwa dolegliwości natury depresyjnej w postaci niechęci, braku motywacji do działania, anhedonii, pozostaje drażliwy i unika kontaktów z ludźmi. Żaloba po zmarłej córce spowodowała u powoda długotrwały uszczerbek na zdrowiu psychicznym w wysokości 5 %. Z upływem czasu funkcjonowanie powoda poprawiło się, podejmuje on okresowo zatrudnienie.

Oboje powodowie w trudnych chwilach związanych ze śmiercią córki znaleźli i nadal znajdują oparcie w najbliższych, co jest naturalnym i skutecznym sposobem radzenia sobie ze stresem. Mieszkają w jednym domu z synem, synową i ich dzieckiem. Drugi syn też nie opuścił jeszcze domu rodzinnego, z tym, że obecnie pracuje zagranicą, przyjeżdża do domu i troszczy się o rodziców (dokłada rodzicom do kosztów utrzymania domu, co miesiąc kwotę 1.000,00 zł.). Poziom cierpienia po śmierci córki był u powodów znaczny, M. była ich najstarszym dzieckiem i do tego jedyną córką, z którą wiązali opiekę dla siebie na starość.

Wobec powyższych okoliczności Sąd za zasadne uznał za zasadne roszczenie powodów w zakresie zadośćuczynienia do kwot po 35.000,00 zł, przy czym mając na uwadze kwoty już wypłacone przez pozwanego (tj. po 10.000,00 zł) na ich rzecz należało zasądzić kwoty po 25.000,00 zł. Kwoty te są zgodne z żądaniami powodów zgłoszonymi w toku likwidacji szkody (zgłosili wówczas żądanie zapłaty po 60.000,00 zł. łącznie z tytułu zadośćuczynienia i odszkodowania, przy czym z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej, uwzględniając to żądanie, powodom wypłacono już kwoty po 25.000,00 zł.). Powodowie wnosząc do pozwanego o ponowne rozpoznanie sprawy zażądali dopłaty z tytułu zadośćuczynienia jedynie kwot po 20.000,00 zł., zaś w toku niniejszego postępowania nie wykazali, aby od czasu zgłoszenia roszczenia w pierwszym piśmie ich szkoda (krzywda), wpływająca na wielkość zadośćuczynienia, uległa powiększeniu.

Zgodnie natomiast z art. 446 § 3 k.c., sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeżeli wskutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej. Pogorszenie sytuacji życiowej polega nie tylko na pogorszeniu obecnej sytuacji materialnej, ale także na utracie rzeczywistej możliwości uzyskania stabilnych warunków życiowych oraz ich realnego polepszenia, co należy oceniać obiektywnie w danych okolicznościach, nie kierując się jednak subiektywnymi odczuciami i przypuszczeniami osób najbliższych zmarłego. Oznacza to, że osiągnane dochody przez zmarłego za jego życia wywierają wpływ na ocenę sytuacji życiowej najbliższych. Roszczenie z art. 446 § 3 k.c. ma wszakże charakter odszkodowawczy, więc nie można abstrahować od poniesienia przez najbliższych szkody, zwłaszcza majątkowej (p. wyrok SN z dnia 10 listopada 2010 roku, sygn. II CSK 213/10, Lex nr 950429). Zakresem odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 k.c. objęty jest uszczerbek określany mianem pogorszenia się sytuacji życiowej wskutek śmierci poszkodowanego, wywołanej uszkodzeniem ciała lub rozstrojenem zdrowia. Nie jest to jednak pełna kompensata całej szkody majątkowej spowodowanej tą śmiercią. Z punktu widzenia hipotezy art. 446 § 3 k.c. istotne są nie tylko utracone dochody zmarłej osoby najbliższej. Nie bez znaczenia jest też pozbawienie możliwości korzystania przez najbliższych z faktycznego wsparcia zmarłego, w tym wykonywania przez niego różnego rodzaju świadczeń niepieniężnych na rzecz rodziny. Świadczenia te, jakkolwiek trudno wyliczalne, mają niewątpliwie swój wymiar majątkowy, bowiem zwalniają uprawnionych z konieczności pokrywania ich kosztów. Chodzi tu np. o wykonywanie różnych prac, w tym fizycznych, na rzecz rodziny, opiekę, pomoc w nauce, itp. (wyrok SA w Poznaniu z dnia 19 lutego 2014 roku, sygn. I ACa 1290/13, LEX nr 1438125).

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że córka stron przekazywała powodom co miesiąc na utrzymanie rodziny kwotę ok. 700,00 zł. Powód wówczas nie pracował, a powódka otrzymywała rentę. Młodszy syn powodów pracował, zarabiając najniższą krajową i również część swoich dochodów przekazywał rodzicom na utrzymanie rodziny. Z tych dochodów utrzymywała się 5- osobowa rodzina powodów. Obecnie powód regularnie zatrudniany jest przez gminę, ostatnio przez okres ok. 8 miesięcy w roku (czyli poza okresami zimowymi) i uzyskuje z tego tytułu wynagrodzenie w wysokości ok. 1.500,00 zł miesięcznie, powódka otrzymuje rentę w wysokości ok. 900,00 zł. miesięcznie, syn S. co miesiąc przekazuje powodom ok. 1.000,00 zł. na utrzymanie domu. Powodowie nie mają już nikogo na utrzymaniu, zaś koszty utrzymania domu dzielą po połowie z synem Ł. i jego rodziną. Po śmierci

córki sytuacja finansowa powodów nie uległa się pogorszeniu, lecz poprawie. Dysponują oni bowiem kwotą średnio ok. 2.600,00 zł miesięcznie, którą mogą w całości przeznaczyć na zaspokojenie tylko własnych potrzeb. Warunki życiowe powodów również należy uznać za stabilne. Syn Ł. założył własną rodzinę i pozostał w domu rodzinnym, inwestuje w rodzinną nieruchomość i wobec tego powodowie, w dniu 2.07.2012 roku, ustanowili na rzecz tego syna prawo służebności osobistej (w formie aktu notarialnego) polegającej na prawie samodzielniego korzystania z pokoi i współkorzystania z kuchni, łazienki i przedpokoju. Okoliczność ta wskazuje, że syn Ł. nie zamierza wyprowadzić się z domu rodzinnego, opuścić rodziców, a tym samym stwarza to warunki, aby powodowie mieli w synu i jego rodzinie wsparcie na starość. W tym stanie rzeczy wypłacone już powodom przez pozwanego kwoty po 25.000,00 zł. tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej zaspokajają powodów z tego tytułu i wobec tego dalsze roszczenia powodów z tego tytułu należało uznać za bezzasadne.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 k.c. w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, zgodnie z którym zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie. Powodowie swe roszczenie zgłosili pozwanemu pismem z dnia 29.01.2009 roku (nie dołączając do akt niniejszego postępowania dowodu doręczenia tego pisma). W dniu 26.03.2009 roku pozwany wypłacił powodom przyznane w postępowaniu likwidacji szkody świadczenia i w tej dacie mógł już spełnić całe zgłoszone przez powodów roszczenie, jako należne w świetle powyższych ustaleń Sądu. W tym stanie rzeczy Sąd uznał za zasadne żądanie w zakresie odsetek od dnia 26.03.2009 roku.

W pozostałym zakresie powództwo oddalono jako nieuzasadnione.

O kosztach procesu należnych powodom orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z art. § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 490). Powodowie ponieśli koszty procesu w wysokości 5.634,00 zł: 3.600,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego, 2.000,00 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, 34,00 zł tytułem opłaty od pełnomocnictwa, a pozwany w kwocie 3.617,00 zł. Powodowie wygrali proces w 20 % i zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu należy im się kwota 1.126,80 zł z tytułu kosztów procesu, która została potrącona o koszty należne z tego tytułu pozwanemu ($3.617,00 \times 80\% = 2.314,88$ zł). Stąd należy się pozwanemu zwrot od powodów kwoty 1.766,80 zł tytułem kosztów procesu.

Sąd nie znalazł podstaw, aby uwzględnić na rzecz strony powodowej koszty zastępstwa procesowego w dwukrotnej wysokości stawki minimalnej, przewidzianej przepisami ww. rozporządzenia z dnia 28 września 2002 roku. Stosownie do art. 109 § 2 zdanie drugie k.p.c., przy ustalaniu wysokości kosztów poniesionych przez stronę reprezentowaną przez pełnomocnika będącego radcą prawnym, sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy pełnomocnika oraz czynności podjęte przez niego w sprawie, a także charakter sprawy i wkład pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia. Stawki opłat za czynności radców prawnych określa ww. rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku. Według § 2 tego rozporządzenia, podstawę zasądzenia opłaty stanowią stawki minimalne określone w rozdziałach 3-4, przy czym opłata ta nie może być wyższa niż sześciokrotna stawka minimalna ani przekraczać wartości przedmiotu sprawy. W świetle tych unormowań nie ulega wątpliwości, że podstawę zasądzenia opłaty stanowią stawki minimalne określone w rozporządzeniu; jeżeli natomiast przemawia za tym niezbędny nakład pracy pełnomocnika, charakter sprawy oraz jego wkład w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia, wówczas sąd może zasądzić opłatę wyższą. W ocenie Sądu, za zasądzeniem opłaty w wysokości przewyższającej stawkę minimalną nie przemawia ani nakład pracy pełnomocnika strony powodowej, który nie odbiegał od przeciętnego, ani długotrwałość procesu ani charakter sprawy, nie odznaczający się szczególnym stopniem skomplikowania pod względem prawnym i faktycznym.

/SSO Mariola Klimczak/